

Nejvyšší soud České republiky
Burešova 20
657 37 Brno

Městský soud v Praze
Spálená 9
120 00 Praha 2

Praha, 14.11.2006
D V O J M O
Počet stran: 7
Počet příloh: 9

Věc: **Žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 12.10.2006, čj. VS-6590/SDR/1-2006, o rozpuštění občanského sdružení s názvem Komunistický svaz mládeže (dále jen „KSM“)**

- žalobce: **Komunistický svaz mládeže,**
IČ: 00536679, sídlo: Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1,
zast.: JUDr. Čestmír Kubát, CSc., advokát,
Maiselova 19, 110 00 Praha 1
(plná moc přiložena)
- další účastník: **Ministerstvo vnitra České republiky,**
jediným ministrem vnitra MUDr. et Mgr. Ivanem Langerem,
140 21 Praha 4, nám. Hrdinů 3

1. Napadené rozhodnutí

1.1.

Napadené rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky (dále je „ministerstvo“) ze dne 12.10.2006, č.j.: VS-6590/SDR/1-2006, o rozpuštění KSM, bylo žalobci doručeno dne 16.10.2006.

Rozhodnutí bylo vydáno po výzvě dopisem ministerstva z 25.11.2005, aby KSM upustil od nedovolené činnosti ve smyslu § 4 zákona o sdružování občanů č. 83/1990 Sb. (dále jen „ZSdrO“). V poučení o opravném prostředku ministerstvo uvedlo, že proti rozhodnutí lze podat ve lhůtě do 30 dnů od jeho doručení žalobu k Městskému soudu v Praze.

Podle speciálních ustanovení § 12/3,4 ZSdrO je však v takovém případě možno podat opravný prostředek výlučně k Nejvyššímu soudu do dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu (§ 247/1 občanského soudního řádu – dále jen „OSŘ“) a řízení se vede podle OSŘ, nikoli podle správního řádu soudního (dále jen „SŘS“). Ustanovení § 12/4 ZSdrO jako *lex specialis* má v daném případě přednost před SŘS (*lex generalis*), podle něhož bylo zřejmě dáno poučení ministerstvem. Řízení podle SŘS je ovšem pro KSM nevýhodné a začíná to již poloviční lhůtou k podání opravného prostředku. Dále vzniká otázka jaká další ustanovení ZSdrO by nezůstala zachována, pokud by nebyl respektován ani jednoznačný příkaz postupovat podle ustanovení OSŘ o přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů. Zejména jde o odkladný účinek opravného prostředku podle § 12/4 ZSdrO. Při takové aplikaci práva by se nakonec lehce mohlo stát, že bychom podáním žaloby k nesprávnému soudu zmeškali i dvouměsíční lhůtu k podání opravného prostředku.

V souladu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu i Evropského soudu pro lidská práva máme zato, že tak závažná procesní pochybení by byla porušením práva na spravedlivé soudní řízení ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Namítáme proto věcnou nepřislusnost Městského soudu v Praze a z opatrnosti zasíláme žalobu oběma soudům ve dvojím vyhotovení včetně příloh ve vynuceně zkrácené třicetidenní lhůtě od doručení rozhodnutí.

1.2.

K řízení vedoucímu k rozpuštění KSM přikročilo ministerstvo na základě podnětu Policie České republiky, poukazující na některé aspekty činnosti KSM. V této souvislosti ministerstvo zjistilo, že na webových stránkách KSM byl zveřejněn „*Politický program KSM*“, jehož název vedení KSM samo změnilo na „*Program KSM*“. V tomto dokumentu se původně mj. uvádělo, že „*KSM usiluje o revoluční překonání kapitalismu*“ a o nastolení ekonomických a společenských podmínek pro budování socialismu a že „*bojuje za revoluční překonání kapitalismu*“. KSM uvozovkami označenou formulaci nahradil slovy „*KSM stojí na straně úsilí o revoluční překonání kapitalismu*“. „*Nastolení ekonomických podmínek*“ se podle dokumentu má dosáhnout „*odstraněním soukromého vlastnictví výrobních prostředků a jeho nahrazením vlastnictvím společenským*“.

1.3.

Autentický výklad sporných bodů programu z pozic KSM podal v písemném vyjádření ze dne 28.02.2006 za KSM Milan Krajča, předseda Ústřední rady KSM.

Důkaz: Výzva ministerstva ze dne 25.11.2005
– fotokopie přiložena
Dopis M. Krajči z 28.02.2006 ve spisu vedeném ministerstvem
– fotokopie přiložena

1.4.

K neoprávněnosti zahájení řízení o rozpuštění KSM se jménem KSM vyjádřil dopisem ze dne 03.08.2006 I. místopředseda ÚR KSM Radim Gonda. K tomu viz též vyjádření Radima Gondy, Zdeňka Štefka a Ludvíka Šuldy ze dne 04.09.2006.

Důkaz: Dopis R. Gondy z 03.08.2006 ve spisu vedeném ministerstvem
– fotokopie přiložena
Vyjádření R. Gondy, Z. Štefka a L. Šuldy ze 04.09.2006 ve spisu vedeném ministerstvem
– fotokopie přiložena

1.5.

Ministerstvo požádalo o odborné vyjádření k Programu KSM
- ARC - Vysokou školu politických a společenských věd, s.r.o., se sídlem v Kolíně,
- právníkou fakultu Západočeské univerzity v Plzni,

- Ústav státu a práva Akademie věd České republiky v Praze.

Odborné vyjádření z oboru politologie a historie podal jménem ARC dr. Zdeněk Zbořil dne 29.06.2006. Autor provedl teoretický rozbor pojmů revoluce (revoluční překonání kapitalismu) a učinil závěr, že teze použité v Programu KSM jsou nejasné a zjednodušující. K právním aspektům Programu se nevyjádřil.

Jménem právnické fakulty Západočeské univerzity zaslal vyjádření ze dne 29.06.2006 proděkan JUDr. Milan Kindl, CSc. Provedl teoretický rozbor klíčového pojmu revoluce (revoluční) použitého v Programu KSM. Dospěl k závěru, že „nelze jednoznačně dovést, že by mělo jít o změnu násilnou, směřující k potlačení práv a svobod jiných a podobně“. Podle něho však také nelze „jednoznačně říci ani to, že by prohlášení v Programu byla ústavně konformní“. Pochybnosti v tomto ohledu podle něho existují díky historickým zkušenostem „s revolučním překonáváním kapitalismu“ v dosavadních lidských dějinách. Autor závěrem zdůrazňuje, že jde jen o pochyby a že historický výklad se obecně v teorii práva považuje za nejméně spolehlivý.

Stanovisko k některým částem Programu KSM z hlediska slučitelnosti s Ústavou ČR, popřípadě se zákonem č. 83/1990 Sb., vypracoval vědecký pracovník Ústavu státu a práva AV ČR JUDr. Jiří Grospič, CSc., dne 30.06.2006.

Autor stanoviska vytýká Programu KSM, že obsahuje spíše programové cíle politické strany či politického hnutí než program občanského sdružení a že odporuje nejen stanovám KSM, ale též demokratickým ústavním principům. Zejména kritizuje programovou tezi KSM, že KSM stojí na straně úsilí o revoluční překonání kapitalismu a nastolení ekonomických podmínek pro budování socialismu, včetně odstranění soukromého vlastnictví a jeho nahrazení vlastnictvím společenským. Horlí proti diktatuře proletariátu, která (podle jeho názoru) cestou ozbrojené revoluce zajistila násilné vyvlastnění soukromých vlastníků a uplatňovala teror proti odpůrcům totalitního politického systému.

Na základě svých subjektivních ideologických názorů dospěl k verdiktu, že „Protiústavní charakter výše uvedených partií programu KSM proto odůvodňuje postup Ministerstva vnitra ČR podle § 12 odst. 3 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění“.

Nekompromisně se vyjádřil též v otázce slučitelnosti programu KSM se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění: „Z uvedených důvodů také i rozpor programu KSM s uvedenými ustanoveními zák. č. 83/1990 Sb. odůvodňuje postup Ministerstva vnitra ČR podle § 12 odst. 3 tohoto zákona“.

Důkaz: Vyjádření ARC - Vysoké školy politických a společenských věd, s.r.o., ve spisu ministerstva
- fotokopie přiložena
Vyjádření právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni ve spisu ministerstva
- fotokopie přiložena
Vyjádření Ústavu státu a práva Akademie věd České republiky v Praze včetně průvodního dopisu ředitele ústavu ve spisu ministerstva
- fotokopie přiložena
Komentář JUDr. Jiřího Grospiče k čl. 7 Ústavy
- přiložena fotokopie z publikace: Československá ústava - Komentář, vyd. Panorama, 1988, str. 81 až 84 a 505

1.6.

Ministerstvo se ve svém rozhodnutí přiklonilo ze tří odborných vyjádření ke stanovisku experta JUDr. Jiřího Grospiče, CSc., a se zbylými se bohužel v rozporu se zákonem nijak nevyřadilo.

V odůvodnění se zejména uvádí, že po posouzení údajů prezentovaných KSM na jeho webových stránkách a Programu KSM ministerstvo dospělo k závěru, že „*záměry KSM jsou v kolizi s § 1 odst. 3 zákona o sdružování, dle kterého se tento zákon nevztahuje na sdružování občanů v politických stranách a politických hnutích, čímž jde o sdružení nedovolené ve smyslu § 4 písm. b) zákona o sdružování, neboť sleduje dosahování svých cílů způsoby, které jsou v rozporu s ústavou*“ a dále pak se všemi znaky uvedenými v § 4/a ZSdrO (str. 1 odst. 2 rozhodnutí).

V rozhodnutí se uvádí důvod rozpuštění KSM: „*V Programu KSM se připouští zapojení KSM do aktivit neslučitelných s ochranou práva každého jednotlivce garantovaného v čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Přihlášení se k úsilí, které směřuje k popření práva soukromého vlastnictví výrobních prostředků, je neslučitelné se základními demokratickými principy.*“ (str. 3 ř. 15 až 18 rozhodnutí).

Ministerstvo výslovně odmítlo akceptovat vyjádření KSM, podle kterého by změny v uspořádání společnosti měly proběhnout demokraticky v souladu s aktuálním právním řádem. Odmítlo též argument KSM, že jeho záměry se týkají pouze vlastnictví výrobních prostředků, to znamená výrobních prostředků nezbytných a rozhodujících pro vývoj společnosti, o jejichž rozsahu a formách vlastnictví by bylo demokraticky rozhodnuto v souladu s právním řádem (str. 3 odst. 3).

Ministerstvo odmítlo výklad KSM a za rozhodný prohlásilo „*jednoznačný text*“ posuzovaného dokumentu, který je podle jeho názoru v rozporu s § 4/a ZSdrO, podle něhož nejsou dovolena sdružení, jejichž cílem je jinak porušovat ústavu a zákony. Ministerstvu prý nezbylo, než s odvoláním na čl. 20/3 Listiny KSM rozpustit (str. 3 předposlední odst.).

2. Odůvodnění opravného prostředku (žaloby)

2.1.

Ministerstvo se opírá pouze o odborné vyjádření JUDr. J. Grospiče, CSc. Objektívni názor na vědecký profil tohoto experta si lze učinit srovnáním jeho současných ideologických názorů s jeho teoretickými právními názory z období tzv. nesvobody. Pro ilustraci připojujeme jeho komentář k článku 7 Ústavy ČSSR, který publikoval jeden rok před Listopadem 89. Je zřejmé, že jeho teoretické práce zaznamenaly proměnu odpovídající zásadnímu politickému převratu české společnosti a že tehdy i dnes zůstaly tendenční. Sám expert ve svém vyjádření kupodivu nerozlišuje různá pojetí pojmu vlastnictví a proto i u KSM pokládá za samozřejmé ztotožnění společenskovedního nazírání na soukromé či společenské vlastnictví s občanskoprávním institutem vlastnického práva, ačkoliv je zjevné, že Program KSM není dokumentem právním. I kdyby tomu tak bylo a KSM by ve svém programu skutečně ztotožňoval společenskovední pojetí vlastnictví s vlastnickým právem, pak by se JUDr. J. Grospič, CSc., jako právní expert musel zabývat také těmito podstatnými právními otázkami: zda má KSM v programu vyvlastňování ve veřejném zájmu nebo ne, na základě zákona či nikoliv a zda za náhradu nebo bez ní.

V českém právním řádu však není definováno soukromé ani společenské vlastnictví. Jde o teoretické pojmy. Právní regulace chování vlastníka v zájmu společnosti tiskne jeho vlastnickému právu společenský charakter. Dochází k zespolečenštění soukromého vlastnictví. Do té míry, do jaké stát tímto způsobem posiluje společenskou povahu vlastnictví, zároveň oslabuje soukromý charakter vlastnictví – nahrazuje soukromé vlastnictví společenským. Zejména o tom je celý právní řád. Soukromé vlastnictví v krystalicky čisté podobě je dnes již jen to, které pochází ze zločinu. To je zákonem zcela zapovězeno. Naopak konkrétní vlastnické právo státu může mít i soukromou povahu podle toho, jakým cílům slouží. Expert povoláný ministerstvem podsouvá KSM pojetí vlastnictví, které bylo jednou z nejvýznamnějších stalinských deformací marxismu, patrně proto, že sám dosud žije v jejím zajetí. Právě podle stalinské koncepce došlo ke ztotožnění společenskovedního pojetí

vlastnictví s vlastnictvím v právním smyslu a k dělení vlastnictví na socialistické a nesocialistické, na druhy a formy, z nichž nejvyšší formou mělo být socialistické státní vlastnictví údajně vylučující vykořisťování člověka člověkem. Bylo to prosté a účelné, ale nebyla to pravda.

V rozhodnutí ministerstvo přiznalo, že v případě stanoviska JUDr. J. Grospiče, CSc., nejde o znalecký posudek, aby nemuselo rozhodovat o námitce jeho podjatosti. Stanovisko je sice prezentováno jako vědecké stanovisko Ústavu státu a práva AV ČR, ale ve skutečnosti jde jen o současný osobní názor jednoho z jeho pracovníků, který není výsledkem vědecké rozpravy kolektivu uzavřené objektivním způsobem. Stanovisko není zpracováno *lege artis*, nemá zákonné náležitosti znaleckého posudku, je pro toto řízení právně irelevantní a nemůže být podkladem pro správní rozhodnutí.

2.2.

Podle čl. 2/2 Listiny lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který stanoví zákon. Podle § 21 zákona č. 2/1969 Sb., o ústředních orgánech státní správy, v platném znění jsou ministerstva povinna se ve své činnosti řídit ústavními a jinými zákony. Zásada ústavnosti a zákonnosti je zakotvena též v § 2/1 zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen SprŘ), podle něhož jsou správní orgány povinny postupovat v souladu se zákony, jakož i s mezinárodními smlouvami, které jsou součástí českého právního řádu.

Podle § 68/3 SprŘ se v odůvodnění rozhodnutí musejí uvést mj. úvahy, kterými se správní orgán řídil při hodnocení podkladů pro jeho vydání a při výkladu právních ustanovení, podle nichž rozhodoval.

Ministerstvo v napadeném rozhodnutí formálně odkázalo na čl. 20/3 Listiny, podle něhož výkon práva svobodně se sdružovat může být omezen jen v případech stanovených zákonem. V souvislosti s tím dospělo k závěru, že Program KSM je v rozporu s ustanovením § 4/a ZSdrO, neboť jinak (než způsoby uvedenými v tomto ustanovení) porušuje ústavu a zákony.

K odůvodnění tohoto tvrzení ministerstvo nevedlo jedinou větu z Programu, ani jediný skutek, ani jedinou právní normu, kterou měl KSM při své činnosti porušit. Pouze se v odůvodnění uvádí: „*je rozhodující pro uplatnění postupu ze strany ministerstva činnost občanského sdružení a nikoliv znění jeho stanov. Za tu je pak třeba považovat i veřejnou prezentaci svého programu, který konkretizuje obecná ustanovení stanov.*“ (str. 3 odst. 2). Ministerstvo tak zaměnilo vyslovení názoru se skutkem.

Aby mohl být zahájen proces k rozpuštění občanského sdružení podle § 12/3 ZSdrO, musí občanské sdružení vyvíjet činnost, která je vyhrazena politickým stranám či hnutím nebo která je v rozporu s § 4 nebo § 5 ZSdrO. Jenže politické strany nemají monopol na vyjádření a šíření svých názorů, byť i politických, a na vyslovení cíle nahradit soukromé vlastnictví společenským také není nic nezákonného ani protiústavního. Proto naplnit podmínku rozpuštění občanského sdružení ve smyslu § 12/3 ZSdrO nelze zveřejněním Programu KSM. Vyslovení a zveřejnění názoru není činnost (konkrétní jednání, skutek) a už vůbec ne ve smyslu § 12/3 ZSdrO.

2.3.

Podle čl. 17/2 Listiny má každý právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Pod pojmem „*každý*“ se rozumí nejen každá fyzická osoba, ale též každá právnická osoba (nález II.ÚS 357/96 ve svazku č. 9 Sb.n.ÚS a rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci Groppera Radio AG, 1990, a ve věci Autronic AG, 1990). Právnickou osobou je též každé občanské sdružení, včetně KSM (podle § 18/2/a občanského zákoníku).

Svoboda projevu a právo na informace mohou být omezeny jedině zákonem vydaným podle blanketového ustanovení čl. 17/4 Listiny. Ministerstvo ve svém rozhodnutí neuvedlo, které zákonné ustanovení KSM ve svém Programu, resp. jakým konkrétním skutkem toto právo a tuto svobodu porušil.

Právo na svobodu projevu, zahrnující mj. svobodu zastávat názory a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice, je zakotveno též v čl. 10 Úmluvy. Přípustná omezení výkonu tohoto práva zákonem podle odstavce 2 (v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, územní celistvosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti a práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací a zachování autority a nestrannosti soudní moci) se ani v jednom bodě na Program KSM nevztahují.

Svoboda projevu a informací je obdobně garantována též ustanovením čl. 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, vyhl. pod č. 120/1976 Sb. Zákonem stanovená omezení jsou přípustná, jen jsou-li nutná k respektování práv nebo pověsti jiných, jakož i k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku nebo veřejného zdraví nebo morálky.

2.4.

V napadeném rozhodnutí se klíčová pozornost věnuje „zapojení KSM do aktivit neslučitelných s ochranou práva každého jednotlivce garantovaného v čl. 11 odst. 1 Listiny“, neboť „jakákoliv změna podstatných náležitostí demokratického právního státu je podle čl. 9 odst. 2 Ústavy nepřipustná“.

K tomu lze stručně poznamenat, že podle čl. 11/2 Listiny „zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečení potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob“. Je ostatně obecně známo, že už nyní existují zákony, které upravují postavení a právní poměry státních podniků, které hospodaří s majetkem státu (viz např. zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, v platném znění, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, atd.)

Je očividné, že nikoli stanovisko KSM, ale názor, vyjádřený v rozhodnutí ministerstva, je s ustanovením citovaného článku v rozporu.

V čl. 1/1 Dodatkového protokolu k Úmluvě (vyhlášeného pod č. 209/1992 Sb.) se stanoví, že nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva. Stanovení limitů pro zbavení vlastnictví se ponechává k volnému posouzení státu a podléhá podmínkám, které text stanovil s cílem chránit jednotlivce proti svévolným zásahům do vlastnického práva. Evropský soud pro lidská práva chápe pojem „veřejného zájmu“ široce: může ho naplňovat jakákoli legitimní politika sociálně ekonomického nebo jiného charakteru a zvláště politika sociální spravedlnosti (Viz Frédéric Sudre, Mezinárodní a evropské právo lidských práv, Masarykova univerzita Brno, 1997, str. 214 až 216).

V čl. 1/2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a shodně v čl. 1/2 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (vyhlášených pod č. 120/1976 Sb.) se stanoví: „Všechny národy mohou pro své vlastní cíle svobodně disponovat svým přírodním bohatstvím a zdroji bez újmy na jakýchkoli závazcích z mezinárodní hospodářské spolupráce, založené na vzájemné výhodnosti a mezinárodním právu. V žádném případě nesmí být národ zbaven svých vlastních prostředků k životní existenci.“

3. Závěry a návrhy

3.1.

Poučení o možnosti podat opravný prostředek je v napadeném rozhodnutí ministerstva v rozporu s ustanovením § 12/3,4 ZSdrO a s ústavně i mezinárodně uznávaným lidským právem na spravedlivý proces.

Rozhodnutí ministerstva o rozpuštění občanského sdružení s názvem Komunistický svaz mládeže se sídlem Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1, je v rozporu

- s ústavně zaručenou svobodou projevu tohoto sdružení a s jeho právem vyhledávat a šířit informace (čl. 17 Listiny), včetně informací o tom, že zákonem lze stanovit, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob (podle čl. 11/2 Listiny), a že kdokoli může být zbaven svého majetku ve veřejném zájmu a za podmínek stanovených zákonem a obecnými zásadami mezinárodního práva (podle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě);

- s právem každého se svobodně sdružovat (podle čl. 20 Listiny a zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, v platném znění).

3.2.

Žalobce proto

- namítá věcnou nepřislusnost Městského soudu v Praze a navrhuje, aby Nejvyšší soud rozhodl o své příslusnosti v této věci podle § 104a/4 OSŘ nebo aby Městský soud v Praze sám rozhodl o své věcné nepřislusnosti;

- navrhuje, aby soud **z r u š i l** rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky ze dne 12.10.2006, čj. VS-6590/SDR/1-2006, o rozpuštění občanského sdružení s názvem Komunistický svaz mládeže.

Komunistický svaz mládeže

z plné moci

JUDr. Čestmír Kubát, CSc., advokát

JUDr. Čestmír Kubát, CSc.
advokát
Maiselova 19. 110 00 Praha 1

